

Plavuň pučivá ve Slavkovském lese po devadesáti letech opět nalezena

Přemysl Tájek, Správa CHKO Slavkovský les

Plavuň pučivá (*Lycopodium annotinum*) je udávána ze všech českých horských oblastí (botanici je nazývají Českým oreofytem – viz Hejný & Slavík 1988). Ve Slavkovském lese však byla tato horská plavuň podle všech dostupných informací zaznamenána naposledy v roce 1924. Tato lokalita je popisována význačným českým botanikem Karlem Dominem z vrchu Lysina jako „sušší rašelinný les pod vrcholem Glatzbergu, na jižním svahu“ (Glatzberg = Lysina). Ani přes stále se zvyšující botanickou probádanost Slavkovského lesa zde však nebyl pozdější výskyt plavně pučivé zaznamenán, dokonce ani během mapování biotopů Natura 2000 v letech 2000–2004.

Proto byl nálezy plavně pučivé na staré výsypce u Horního Slavkova, který učinila Saša Masopustová 1. června 2009, velice překvapivý. Plavuň pučivá zde roste roztroušeně na několika desítkách m² spolu s dalšími dvěma plavněmi – plavní vidlačkou a vřancem jedlovým. Tento nálezy je obzvláště pozoruhodný, jelikož Slavkovský les zcela evidentně není pro plavně „zemí zaslíbenou“. Přestože na území CHKO Slavkovský les nalezneme většinu druhů našich plavní včetně obecně velice vzácných plavuníků (*Diphasiastrum* spp.), všechny plavně se zde

vyskytují jen velice vzácně, což platí i pro jiné poměrně častou plavuň vidlačku. Nález je zajímavý i tím, že se nejedná o „klasickou“ lokalitu z horské smrčiny, ale o lokalitu v nižší nadmořské výšce. Botanici již tuto oblast řadí do tzv. mezofytika, do okresu 28b Kaňon Teplé, odkud tento taxon vůbec není uváděn. Lokalitu tak lze řadit do společnosti nemnoha dalších lokalit tohoto druhu v ČR, které se nacházejí mimo naše pohraniční pohoří.

Další lokalitu plavně pučivé se nám pak spolu s Pavlou Blažkovou podařilo najít 5. května 2010 při mapování výskytu obojživelníků ve starém lomu na východních svazích vrchu Lysina (982 m n. m.). Tento nálezy potvrzuje původní údaj Domina (1924), i když se s největší pravděpodobností nejedná o tutéž lokalitu. Plavuň pučivá zde roste v opuštěném lomu na kámen na vlhčím stinném rašelinném stanovišti s dlouhotrvající sněhovou pokrývkou na ploše pouhého 1m² (908 m n. m.). Ani přes podrobné prohledání okolních východních a jižních svahů Lysiny se již další mikrolokalita tohoto druhu nepodařilo najít. Vzhledem k tomu, že Karel Domin v oblasti neprováděl intenzivní botanický výzkum a jím uváděné údaje o výskytu jednotlivých zajímavých druhů rostlin jsou spíše souhrnem několika botanických výprav, je velmi pravděpodobné, že se v nejvyšších partiích Slavkovského lesa ještě před devadesáti lety plavuň pučivá vyskytovala výrazně častěji. Její ústup byl pravděpodobně způsoben zkulturněním zdejších lesů a jistě není náhodou, že nově nalezená lokalita se nachází v jedněch z přírodně nejceněnějších horských lesních porostů, které si zachovaly přirozený ráz smíšeného lesa se smrkem a bukem.

Vedle Šumavy, Krkonoš, Orlických a Jizerských hor, Jeseníků, Beskyd, Brd, Českého lesa nebo Krušných hor se tak může i pohoří Slavkovského lesa opět pyšnit výskytem jedné z typických horských rostlin, která zde téměř po celé jedno století unikala pozornosti botaniků.

Plavuň pučivá patří podle Červeného seznamu mezi ohrožené druhy naší květeny a ve stejné kategorii je chráněna i podle zákona. Stejně jako plavuň vidlačka má až 1 metr dlouhé plazivé lodyhy, liší se však od ní na první pohled výtrusnicovými klasy, které jsou pouze jednotlivé a přisedají na lodyhu.

Literatura:

Domin K. (1924): Císařský les – studie geobotanická. – Archiv pro výzkum přírody Čech, 17/3: 1–93.

Hejný S. & Slavík B. (eds) (1988): Květena České socialistické republiky. Vol. 1. – Academia, Praha.